

Huvudman

Tyresö kommun
kommun@tyreso.se

Beslut

Datum 2024-11-22
Dnr SI 2024:3132
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Njupkärrs skola i Tyresö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tyresö kommun att senast den **måndag den 24 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande tillgång till elevhälsa, särskilt stöd och åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Tyresö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Tyresö kommun ska vidta följande åtgärder

Tillgång till elevhälsa

1. Se till att skolan har tillgång till en kurator som deltar i den samlade elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Huvudmannen ska redogöra för hur elevhälsans samtliga kompetenser deltar i arbetet med planering och genomförande av redovisade förebyggande och hälsofrämjande insatser. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av åtgärder. (2 kap. 25 § skollagen)

Särskilt stöd

1. Se till att alla lärare anmäler till rektorn om en elev, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller om eleven har andra svårigheter i sin skolsituation. Se vidare till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 2024-11-22 till och med 2025-02-17 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (3 kap. 7 § skollagen)

2. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 17 februari 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens skyldighet att anmäla till rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd samt rektorns ansvar att starta en utredning efter varje inkommen anmälan. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen)
3. Se till att åtgärdsprogram alltid utarbetas i det fall en elev efter en utredning bedöms vara i behov av särskilt stöd. Rektorn ska inkomma med de åtgärdsprogram som utarbetats under perioden 2024-11-22 till och med 2025-02-17. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder mot kränkande behandling

2. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 2024-11-22 till och med 2025-02-17. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser garantin för tidiga stödinsatser, och trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:3132) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en tillsyn av Njupkärrs skola i Tyresö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Njupkärrs skola följer gällande bestämmelser om garanti för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa, trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt rast- och lektionsobservationer mellan den 28 maj 2024 och 31 maj 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat planen mot kränkande behandling, omdömen, utredningar om särskilt stöd, åtgärdsprogram och anmälningar om kränkande behandling.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Enligt intervjuer och informationsinhämtningen består skolans elevhälsa av skolsköterska, psykolog, kurator, skolläkare, en speciallärare och tre specialpedagoger. Elevhälsan och rektorn uppger i intervju att kuratorn vid skolan har varit sjukskriven delar av vårterminen 2024. Skolan hade personal i kurators roll innan påsklovet men efter påsklovet har ingen funnits i kurators roll.

Lärare uppger i intervju att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande på olika sätt, exempelvis genom ett årshjul där de arbetar med olika förebyggande aktiviteter samt att elevhälsan driver ett

likabehandlingsarbete. Rektor bekräftar i intervju att kurator inte funnits på plats under hela vårterminen och därmed inte heller varit delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Rättslig reglering

För elever i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Njupkärrs skola inte uppfyller författningarnas krav avseende att elevhälsans samtliga kompetenser ska finnas tillgängliga för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Av utredningen framgår visserligen exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser som genomförs av elevhälsan. Det framgår dock att det inte fanns någon personal på plats i kurators roll efter påsklovet och resterande del av terminen under vårterminen 2024. Det saknas därmed praktiska möjligheter för att en samlad elevhälsa ska kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande då elevhälsan under vårterminen 2024 inte innefattade kurator, vilket är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare uppger i intervju att de använder sig långtgående av extra anpassningar vid skolan. Lärarna uppger att om en elev vid skolan har behov av extra anpassningar då får eleven alltid det, de prövar flertalet olika, ändrar och utvecklar de olika anpassningarna utefter elevens behov. Representanter från elevhälsan berättade i intervju att de arbetar mycket med extra anpassningar, i de fall där andra skolor använder sig av särskilt stöd använder de på Njupkärrs skola extra anpassningar. Rektorn bekräftar detta i intervju. Vidare uppger rektor att det innebär att i de fall då det

beslutas att genomförda anpassningar inte räcker för en elev och att åtgärdsprogram ska utarbetas så behöver skolan ofta inte göra en ny pedagogisk utredning eftersom skolan redan har ett omfattande arbete kring eleven och en fullgod utredning för eleven. Däremot uppger rektor att de lägger till en ny bedömning och följer upp genomförda anpassningar. Att skolan använder sig av extra anpassningar så pass långtgående uppger rektorn beror på skolans läge, att det är ett socioekonomiskt tungt område, där de är medvetna om att en övervägande del av eleverna har ett stort behov av anpassningar och stöd. Rektor framhåller att de måste kunna agera snabbt och följsamt för att tillgodose alla elevers behov och skolan har då funnit att arbeta uttömmande med extra anpassningar är det effektivaste och bästa för eleverna.

Särskilt stöd

I intervju med lärare uppges att lärarna har ett nära samarbete med specialpedagog när det gäller elever som behöver särskilt stöd. Vidare uppger lärarna att de har möten med EHT (elevhälsoteam). Om de vid mötena med EHT bedömer att en elev behöver utredas för särskilt stöd så anmäls det till rektor och efter att anmälan har gjorts genomförs alltid en utredning.

I intervju med elevhälsan uppges att skolan har roterande möten med elevhälsan, mindre möten varje vecka och större möten var 6–8 vecka där alla elevärenden diskuteras. Då de har så tätt samarbete mellan lärare och elevhälsa gör att de har god insikt i alla dessa elevärenden.

Lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervju att ett flertal av eleverna som är i behov av särskilt stöd, framför allt de som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen "studion", saknar åtgärdsprogram. Rektorn bekräftar i intervju att uppgifterna att en del av eleverna i "studion" inte har några åtgärdsprogram stämmer, men att skolan redan påbörjat arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram för dessa elever och målet är att samtliga åtgärdsprogram ska finnas på plats i september 2024.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att skolan arbetar långtgående med extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med att tillgodose elevers rätt till särskilt stöd.

Vad gäller skolans arbete med särskilt stöd framkommer av intervju med lärare och elevhälsa att skolans rutin är att arbeta med extra anpassningar för elever trots att det är elever som vid andra skolor skulle ha bedömts vara i behov av särskilt stöd. Extra anpassningar är en stödinsats av mindre ingripande karaktär som normalt är möjlig att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen medan särskilt stöd är insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Till extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, t.ex. två månader samt särskilda läromedel eller utrustning, och digital teknik. Konsekvensen av att skolan arbetar så länge med extra anpassningar kan bli att en elev som kan vara i behov av särskilt stöd inte anmäls till rektor varpå en utredning av elevens behov av särskilt stöd inte görs i enlighet med skollagen så att adekvata åtgärder kan sättas in. Hela processen för en elev som har behov av särskilt stöd riskerar att förlängas med detta arbetssätt. Vidare riskerar vårdnadshavarna att inte inkluderas så som de inkluderas vid ett eventuellt upprättande av åtgärdsprogram. Det blir svårare för elevens vårdnadshavare att veta vilka stödinsatser som eleven får då åtgärdsprogrammet är en skriftlig bekräftelse på att eleven är i behov av särskilt stöd och vilka stödåtgärder som ska sättas in. Detta innebär vidare att elevens vårdnadshavare fräntas sin möjlighet att överklaga beslutet, det vill säga vilka stödinsatser eleven har, vilket påverkar rättssäkerheten.

Skolinspektionens utredning visar vidare att skolan inte utarbetat åtgärdsprogram för alla elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd, vilket är en brist. Skolinspektionen framhåller att ett åtgärdsprogram alltid ska utarbetas i det fall en elev bedöms vara i behov av särskilt stöd.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och elever uppger i intervjuer att det sker kränkningar på skolan, främst verbala kränkningar. Vid intervju med lärare och elevhälsa framkommer det att de flesta upplevda kränkningarna anmäls. Eleverna uppger att de vet vilka de kan gå till om det inträffar en kränkning. Lärare uppger att om de får kännedom om att en elev upplever sig kränkt så anmäler läraren det i systemet och beroende på allvarsgraden i kränkningen genomförs utredningen av olika personer vid skolan. Rektor uppger att hon alltid får kännedom om kränkningsanmälningar och skickar vidare anmälan om kränkning till huvudmannen. Vid intervju med lärare och elevhälsa framkom att de kränkningar som sker i studion, anmäls till stor del inte, detta på grund av att personalen inte hinner med att anmäla alla kränkningar som sker i studion.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete mot kränkande behandling.

Av utredningen framgår att personal i studion inte alltid anmäler till rektorn då de får kännedom att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Personal som får kännedom att en elev upplever sig kränkt har en anmälningsskyldighet. Anmälan ska ske till rektorn i nära anslutning till händelsen.

Att personalen inte anmäler kränkningar innebär i sin tur att det förekommer kränkningar som inte anmäls vidare av rektorn till huvudmannen. När kränkningar inte anmäls systematiskt medför detta att huvudmannen inte kan agera för att en utredning startas skyndsamt och huvudmannen har inte heller möjlighet att vidta de åtgärder som krävs för att förhindra att kränkningar sker igen.

Vad gäller skyldigheten att starta utredningar för de kränkningar som rektorn får kännedom om, samt att vidta de åtgärder som krävs för att förhindra att kränkande behandling framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Tyresö kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till elevhälsa, särskilt stöd och åtgärder mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Tyresö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och elevhälsa uppger i intervju att de genomför kartläggningsmaterial i förskoleklassen, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 samt att specialpedagogisk kompetens involveras i detta arbete. Lärarna uppger att arbetet de genomför sker i regelbundna träffar med elevhälsan inom ramen för arbetet med garantin.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklass och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. (3 kap. 4 § skollagen)

Ansvarig förskolelärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 § skollagen. (3 kap. 4 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Njupkärrs skola brutit mot bestämmelserna när det gäller garantin för tidiga stödinsatser. Ärendet ska därför avslutas i denna del. Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med eleverna uppger majoriteten av eleverna att de känner sig trygga vid skolan. Vidare uppger eleverna att det vid de områden som är mer otrygga på skolgården alltid finns personal även om eleverna gärna har ännu mer personal ute på skolgården. Eleverna uppger vid intervjun att det oftast går att koncentrera sig och arbeta vid lektionerna.

Lärarna uppger att studieron är bra vid skolan, de har mindre elevgrupper men att studieron såklart kan variera under en skoldag. Lärarna uppger vidare att tryggheten vid skolan är bra men att det i perioder kan vara otryggare men främst pga. yttre faktorer, men då agerar skolan. All personal känner varenda elev, de har anpassat rastvaktsschemat för att täcka de mindre trygga platserna bättre, det är enbart utomhusmiljöerna som behöver täckas då alla inomhusmiljöer är trygga. Skolan arbetar aktivt ihop med kommunen och trygghetsteamet när det gäller tryggheten i skolans utomhusmiljöer.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Njupkärrs skola brutit mot bestämmelserna när det gäller trygghet och studiero. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Johanna Olsson.

Utredaren Åsa Olsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Manal Abu Zarur medverkat.